కాలం కాదు.. జ్ఞానం

మా అబ్బాయి మధు, మా కోడలు జానకి, ఏడాది చంటాడు బెడ్‌రూంలో ఎయిర్ కూలర్ పెట్టుకు పడుకున్నారు. మా గదిలోనూ ఎయిర్ కూలరుంది కాని, చల్లదనం మాటెలావున్నా, దాని హోరు నాకు కిట్టదు. పైగా మా యిద్దరివీ కాస్త స్థూలకాయాలు. అంచేత డాబా మీద టేబుల్ ఫేన్ పెట్టుకు పడుకుంటాం. ఓ నెల్లాళ్లుందామని వొచ్చిన మా అమ్మతోబాటు, మా అమ్మాయి శుభ హాల్లోనే పడుకుంది.

నిత్యం తనకి నిద్ర పట్టేవరకూ ఏదో లోకాభిరామాయణం చెబుతూ నాకు నిద్ర పట్టనివ్వకపోవడం మా ఆవిడకి పరిపాటి. ఆరోజు సాయంత్రం తనిప్పుడు పెళ్లి చేసుకోనని శుభ వాదించిందిట. దానికి పరోక్షంగా మా మధు, జానకి మద్ధత్తిచ్చేరుట. అంచేత దాని పెంకితనం గురించీ, పెరిగే దాని వయస్సు గురించీ, నా నిర్లక్ష్యం గురించి సోదాహరణగా, సహేతుకంగా మా ఆవిడ నా చెవుల్లో నూరిపోస్తుంటే ఊకొడుతూ కునికిపాట్లు పడుతున్నాను. ఇంతలో కింద గదిలో, మా మనువడు కించిత్ కెవ్వుమని, తర్వాత ఏడుద్దామా మానద్దామా అన్న సందిగ్ధంలో నెమ్మదిగా సప్తస్వరాలు ఆలపిస్తున్నాడు.

"హు! చంటాడు లేచినట్టున్నాడు. వొంటింట్లో లైటు వెలుగుతుంది, జానకి పాలు కాస్తున్నట్టుంది, మధు పాపం నిద్రోతున్నాడు, శుభ యిప్పుడు టీవీ సీరియల్స్ చూస్తూ కూర్చుంటుంది. గుళ్లో పురాణం నుంచి రావడం ఆలస్యమైంది కదా, అత్తయ్యగారిప్పుడే ఫలహారం చేసి పడుకుంటారు" అంటూ లేవబోతుంది.

"నోరు మూసుకుని కదలకుండా పడుకో. వాళ్లతంటాలు వాళ్లు పడటం నేర్చుకోనియ్యి" అని అదిమిపెట్టేను.

ఇంతలోకి జానకొచ్చి నెమ్మదిగా వాణ్ణి జోకొడుతూ లాలిపాట మొదలెట్టేప్పటికి, వాడు రకీమని లేచి తేలుకుట్టినట్టు ఏడవడం మొదలెట్టేడు. మధుకి మెళుకువొచ్చినట్టుంది. గట్టిగా ఆవలించేడు. మరి ఆ ఆవలింత ఒకింత వింతగా తోచిందేమో వెంటనే ఏడుపు మానేసినట్టున్నాడు.

"నీ జోల పాటకి జడుసుకున్నట్టున్నాడు" అన్నాడు మధు.

"ఉహూ! అయితే కాస్సేపు ఆవలిస్తూ నిద్రోకొట్టు. కిచెన్‌లో పాలు స్టౌమీదున్నాయి. అయిదు నిమిషాల్లో వొస్తాను" అంటూ వెళ్లబోతున్నట్టుంది. "ప్లీజ్ జానకీ, పాలు నేను కాచితెస్తాను. వీడి సంగతి చూసుకో" అంటూ చంటాణ్ణి తీసుకుని వెంబడిస్తూన్నట్టున్నాడు.

ఇప్పటికీ తన సామ్రాజ్యమైన వొంటింట్లోకి నాకు ప్రవేశం లేదన్న నిషేదాజ్ఞ ధర్మమా అని నాకు వొంటింట్లోకి వెళ్లడమే భయం. మా కోడలు ధర్మమా అని అలాంటి బహిష్కరణేమీ మా మధుకి లేదు. ఇప్పుడు మా వాడు కోడలు మధ్య బాధ్యతలు పంచుకోవడంలో జరిగిన రసవత్తరమైన సంభాషణ సరళిని గురించి, కాలగతిని గురించి రెండుక్షణాలు కళ్లు మూసుకుని ఆలోచించడం మొదలెట్టాను.

"ఒరే సుబ్బారావు!" అన్న పిలుపు వినబడింది. ఎవరో నా పేరెట్టి పిలిచేరు. సందేహం లేదు. ఆడగొంతు, మా అమ్మ కాదు. మా అమ్మయితే "ఒరే సుబ్బులూ!" అంటుంది. అయినా చెప్పాచెయ్యకుండా ఇంతరాత్రి వేళ డాబా ఎందుకెక్కుతుంది! ఇది నా భ్రమే అయివుంటుంది. లేదా సినిమాల్లోలాగా నా అంతరాత్మ సంబోధించిదేమో అనుకుంటుంటే "ఒరే! సుబ్బారావు!" అన్న స్వరం ఈసారి స్పష్టంగా వినబడింది. లేచి కూర్చుని మా ఆవిడ మొహంలోకి తేరిపారి చూసి "సుందూ!" అన్నాను, నువ్వేనా అన్నట్టు.

"అవును నేనే పిలిచేను. నువ్వేమిటలా పిలుపు! సుందూ, సందూ గొందూ అంటూ! సుందరీ అని పిలవలేవూ!" అంది లేచి నిలబడి. నాకు భయమేసింది.

ఆమె మొహంలో రౌద్రం తాండవిస్తుంది. ఏ భూతం ఆవహించిందో తెలీదు. నేనొక్కణ్ణే వున్నాను. తను సులభంగా నిలబడింది. నాకు కీళ్ల నొప్పులు, ఓ పట్టాన చటుక్కున లేవలేను. ఈపళంగా జుట్టట్టుకు రెండు తన్నులు తన్నిందంటే ఏం దిక్కు! ఎంత అప్రతిష్ఠ!

"ఏమిటలా పిలచేవు?" అడిగేను కాస్త శాంతం మొహానికి పులుముకుని.

"ఏం సుబ్బారావూ అని పిలిచేను తప్పా?"

"తప్పులేదు, సుందరీ, ఇలా కూర్చో" అన్నాను చెయ్యి పట్టుకుని 'సుందరి' అంటుంటే ఆ పదం మీద జాలేసింది. ఏం చెయ్యను! ఇప్పుడు సాహిత్యం గురించి, వ్యాకరణంగురించీ ఆలోచించే సమయమా! ప్రాణాలతో ఎలా బయటపడాలా అని సతమతమౌతున్నాను. మొత్తం మీద ఏ కళనుందో కాస్త మెత్తబడి కూర్చుంది. కాని మొహంలో యింకా భద్రకాళి ముద్ర చెరగలేదు.

"ఎందుకు పిలిచేవు?" అడిగేను నెమ్మదిగా.

"కదలకుండా నన్నదిమిపెట్టి నోరుమూసుకు పడుకోమంటావా! మధు నిద్రలేచి చంటాణ్ణి సముదాయించలేక అక్కడలా యిబ్బంది పడుతుంటే, మధు, ఎవరనుకున్నావు. నా కొడుకు. నా ప్రాణంలో ప్రాణం. నా రక్తంలో రక్తం."

"అవుననుకో, నా కొడుకు కూడా కదా!" అన్నాను అనునయంగా.

"నువ్వేమైనా కన్నావా! నవమాసాలు నాలో పెరిగి, కడుపు చీల్చుకు వొచ్చేడు. నా కడుపులో వాడి ప్రతి అణువణువూ, ప్రతి కదలికా నేను భరించేను."

"నేను భీజం, నువ్వు క్షేత్రం."

"చప్ నోర్ముయ్. క్షేత్రం లేకుండా బీజం లోంచి పుట్టుకొస్తాడా!"

"సారీ! తండ్రిగా నేనూ వాణ్ణి ప్రేమించేను, పెంచేను, చదువు సంధ్యలు చెప్పించేను.."

"నువ్వు చేసిందేముంది! పిల్లలిద్దరికీ ప్రాణం పోసింది నేను. వాళ్ల ఆలనా పాలనానేనే చూశాను. డబ్బు సంపాదించి పడేస్తే సరిపోయిందా! మధు సంగతలావుంచు, శుభ సంగతి నువ్వేమయినా పట్టించుకుంటున్నావా!"

"అది కాదు సుందూ... !"

"సుబ్బారావూ!.."

"సారీ త్రిపుర సుందరీ! నువ్వు నన్ను పేరెట్టి పిలు, ఏమైనా చెయ్యి. ముందా తలుపెయ్యి. వాళ్లు వింటే బాగుండదు."

"వాళ్లు వినాలి. ముప్ఫయేళ్లు మన దాంపత్య జీవితంలో సుందరీ అని ఎప్పుడైనా నోరారా పిలిచేరా?" స్వరం హెచ్చించింది.

"ఇంకలాగే పిలుస్తానులేవే! కాస్తనెమ్మదిగా మాట్లాడు."

"అదుగో మళ్లీ! నేనేమో నిన్ను అండీ అండీ అని మన్నించాలా! నువ్వేమో ఏమే వొసే అంటావా!"

"క్షమించు, నోరు జారింది. అది సరే, త్రిపురసుందరీ, నన్నిలాగ పేరెట్టి పిల్చియిలా నిలదీసి అడగాలన్న సత్సంకల్పం ఎప్పుడు కలిగింది?"

"సాయంత్రం నేనూ జానకీ బజారుకెళ్లేం. అక్కణ్ణుంచి యువకళా నికేతన్‌లో స్త్రీ బాధ కథల మీద మీటింగకు వెళ్లేం."

"స్త్రీ బాధ కథలు కాదు, స్త్రీ వాద కథలు, స్త్రీవాదం..."

"వాదమో! వేదమో! ఎంత బాగా మాట్లాడేరు. ఇన్నాళ్లూ ఈ మొగాళ్లు ఆడవాళ్లకి చేస్తున్న అన్యాయం గురించి చెబుతుంటే గుర్తొచ్చి దుఃఖం ఆగలేదు" అంది.

నిజమే మరి. ఇవాళ ఆమాటలేవో విని, దాని రక్తం పొంగి యిలా రంకె లేస్తుంది కాని, యిన్నాళ్లూ తిరగబడకుండా ఎంత సహనంతో కాపరం చేసింది! ఓ చదువా! ఓ ఉద్యోగమా! ఇప్పుడు యింట్లో కుళాయిలొచ్చేయి కాని మేము కొత్తగా కాపరం పెట్టుకున్నప్పుడు వీధి కుళాయిల నుంచి పొద్దున్నా సాయంత్రం నీళ్లమోసుకొచ్చేదీ, అప్పుడీ గేస్‌స్టౌ లెక్కడున్నాయి! కిరోసిన్ స్టౌలు, కుంపట్లు, పొంటిల్లే దాని జీవితం. నాకు చాకిరీ, పిల్లలకు చాకిరీ, అతిథులకు చాకిరీ, వంటా, పూజలు, వ్రతాలు, పేరంటాలు దానివంతు. పిక్‌నిక్‌లు, పేకాట, పార్టీలు నావంతు. ఎప్పుడేనా ఇదేమిటని అడిగిందా! నెలకోసారి సినిమాకి తీసుకెళ్లి, సంవత్సరానికో రెండు చీరలు కొనిపెడితే పొంగిపోయింది. వాళ్లమ్మమ్మ వాళ్లమ్మకీ, వాళ్లమ్మ దీనికీ, ఆడదానికి భర్త వల్ల కలిగే ఆనందం అంటే యిదే అని ఉపదేశించి వుంటారు. దాంతో ఆడది మాతృమూర్తి, గృహలక్ష్మి, పతివ్రత అన్న పోర్ట్‌ఫోలియోల కోసమే జన్మించిదని త్రికరణ శుద్ధిగా నమ్మింది. తన స్వాతంత్ర్యాన్ని గురించీ, వ్యక్తిత్వాన్ని గురించి ఆలోచించిందా!

"సరే, సుందరీ! ఇప్పుడు నీకేం కావాలి?" అడిగేను.

"మనపెళ్లికి నువ్వెంత కట్నం పుచ్చుకున్నావు?" అడిగింది.

"నాకు గుర్తులేదు. ముప్పయ్యేళ్ల క్రితంకదా!"

"నాకు జ్ఞాపకముంది, పదివేలు."

"మరి అందులో నగలూ చీరలు రూపంలో నీకు..."

"సరే.. అయిదు వేలు తీసెయ్యి. మిగతా అయిదు వేలు ముప్ఫయ్యేళ్లలో ఎంతవుతుంది?"

"వుంటే కదా! అంతా సంసారానికే ఖర్చు పెట్టేశాం."

"అదంతా నాకు తెలీదు. కట్నం తీసుకున్నావు. లెఖ్క కట్టి చెప్పు."

"అయిదువేలు ముప్పయ్యేళ్లలో మూడు లక్షలు పైనవుతుంది."

"ఆ డబ్బిప్పుడిచ్చెయ్యి"

"అంత డబ్బిప్పుడెక్కణ్ణుంచి తేగలను?"

"అంత చేతగానివాడివి కట్నం ఎందుకు పుచ్చుకున్నావు?"

"నేను మొగాణ్ణి నిన్ను పెళ్లాడేను. ఆ రోజుల్లో కట్నం ఆచారం. మీవాళ్లిచ్చేరు. మావాళ్లు పుచ్చుకున్నారు."

"ఆడదానికి మొగాడెంతవసరమో, మొగాడికి ఆడదంతకంటే ఎక్కువ అవసరం. ఇప్పుడు వున్న జనాభాలో ఇంచుమించు ఆడవాళ్లకంటే మొగాళ్లు మూడు శాతం ఎక్కువ. ప్రతీ మొగాడికీ భార్యదొరికే అవకాశం లేదు. అంచేత కట్నం అంటూ యిస్తే నువ్వే నాకివ్వాలి. ఇదంతా మీటింగ్‌లో ఉపన్యాసాల్లో విన్నాను. ఊ.. డబ్బు సంగతి తేల్చు" అంటూ మళ్లీ లేవబోయింది.

"సుందరీ రెండేళ్లలో రిటైరవబోతున్నాను, ప్రావిడెంటు ఫండూ, గ్రేట్యుటీ కలిపి మూడు లక్షలుపైనే వొస్తాయి. అదంతా నీకిచ్చేస్తను. ప్రామిస్." అన్నాను మళ్లీ లేస్తుందేమోనన్న భయంతో.

"సరే... చూస్తాను" అంది కూర్చుంటూ.

"ఆ డబ్బేం చేస్తావిప్పుడు?" అని అడిగేను, ముద్దుగా ఆమె బుగ్గగిల్లే ప్రయత్నంలో.

"నా డబ్బు, నా యిష్టం. శుభ కిచ్చుకుంటాను. దాని పెళ్ళెప్పుడవుతుందో ఏమిటో!" అంది నా చెయ్యి నెట్టేస్తూ.

"శుభం. అలాగే కానియ్యి. నీ మాటెప్పుడైనా కాదన్నానా?"

"అలా అన్నావు బాగుంది. మరో విషయం నా పేర్లోంచి నీ యింటి పేరు తీసేస్తున్నాను."

"మన యింటి పేరు ఒకటే వుండటం సాంప్రదాయం."

"గాడిదగుడ్డు. మీనాన్నకిద్దరు కొడుకులు. మానాన్న కిద్దరం ఆడపిల్లలమే. మా నాన్న వంశం పేరు మాత్రం నిలవద్దా!"

"సరే, నీ యిష్టం. నీ ఆనందమే నా ఆనందం" అన్నాను, అనునయంగా.

"అలా అన్నావు, నాకు సంతోషంగా వుంది" అంది చిరునవ్వు చిందిస్తూ.

"ఇంక పడుకుందామా, నిద్రోస్తుంది" అన్నాను ఆవలింత అభినయిస్తూ.

"అప్పుడే నిద్రేమిటి!... ఇదిగో... ఇలారా... ఊ..." అంటూ చెయ్యి పట్టుకుని తన పక్కవైపు లాక్కునే ప్రయత్నం చేస్తుంది.

"నాకు నిద్రొస్తుంది. చెయ్యొదులు.. ప్లీజ్" అన్నాను ఆమె ధోరణి వింతగా వుండటం చూసి.

"అదిగో! అదే నీ మొగబుద్ధి! నువ్వు చెయ్యి పట్టుకులాగితే నాకు నిద్రొస్తుందంటే ఊరుకుంటావా! ఊ... రమ్మంటుంటే.. రా ఇలా" అంటూ యింకా గట్టిగా లాగుతుంది. నేను నా చెయ్యి గుంజుకుంటున్నాను.

సరిగ్గా ఆ సమయంలో మెలుకువొచ్చింది. కళ్లు తెరిచి చుట్టూ కలియచూశాను. "ఏమిటండీ! ఊ.. ఊ.. అంటూ ఒకటే పలవరింతలు. ఎప్పుడూ ఏదో ఆలోచిస్తూ వుంటారు. దిక్కుమాలిన కథల పుస్తకాలన్నీ చదువుతారు" అంటూ మా ఆవిడ నా జబ్బ చరుస్తూ కనబడింది. ఎంత పీడకలొచ్చిందీ! మొన్న స్త్రీవాద కథాసదస్సుకెళ్లిన రోజు ఈ మీటింగ్‌కి మా ఆవిణ్ణి తీసుకొస్తే ఎలా స్పందిస్తుందో అన్న ఆలోచన వొచ్చింది. దాని ప్రభావమేయిది. సందేహం లేదు.

"అబ్బే! ఏమీ లేదు. కాళ్లు లాగుతుంటే మగత నిద్రలో మూలిగనట్టున్నాను" అన్నాను కల మాట చెప్పకుండా.

"ఉండండి కాస్సేపు కాళ్లు పడతాను. కళ్లుమూసుకు పడుకోండి, నిద్రపడుతుంది" లేచి కూర్చుని నాకాళ్లవైపు జరుగుతూ. ఆమె రెండు చేతులూ నా చేతుల్లోకి తీసుకుని ఆమె మొహంలోకి చూస్తూ నామీదకి లాక్కుంటూ "ముప్ఫయ్యేళ్లుగా నువ్వు నా కాళ్ల నొప్పులు గురించి ఆలోచించడమేకాని, నీకెప్పుడూ కాళ్లు నొప్పెట్టలేదా!" అంటున్నప్పుడు బహుశా నా కళ్లు చమర్చి వుంటాయి.

"ఏమిటలా అంటున్నారు!" అంది చీర చెంగుతో నా మొహం తుడుస్తూ.

"అబ్బే! అదే.. శుభని గురించే ఆలోచిస్తుంటే నిద్రపట్టలేదు" అన్నాను దాని కిష్టమైన అంశం మీదకి సంభాషణ మళ్లించాలని.

"దాని మొహం, అది చిన్నపిల్ల, దానికేం తెలుసు! మంచి సంబంధం చూడండి, అదే ఒప్పుగుంటుంది. అయినా చేసుకోమని అప్పుడు బోధించి యిప్పుడు దాని పక్షమే మాట్లాడుతున్నారు!" అంది. నిజమేమరి.

"అవును సుందూ! ఆలోచించినకొద్దీ మనకంటే శుభకే ముందు చూపుందేమో అనిపిస్తుంది" అన్నాను, ఆ మీటింగ్ తీగ లాగడం యిష్టంలేక.

"ఏం ముందు చూపండీ! మనకంటే దానికెక్కువతెలుసా?"

"మనిద్దరికీ ముప్ఫయ్యేళ్ల క్రితం పెళ్లి చూపులయ్యేయి, గుర్తుందా? మర్నాడు నువ్వు నాకు నచ్చేవని కబురు చేశాము. అప్పుడు నీకేమనిపించింది?"

"సంతోషంతో ఎగిరి గంతేసేను. అందరూ నా అదృష్టానికి మెచ్చుకున్నారు కూడాను."

"ఏమి ఆలోచించుకుని అంతసంతోషం?" అడిగేను.

"ఆలోచించడం పెద్దల వంతు. పెళ్లి కనక సంతోషించడం నా వంతు."

"మరి పెళ్లంటే శుభ సంతోషంతో ఎగిరి గంతెయ్యటం లేదే?"

"అదే నాకర్థం కావడం లేదు. ఇరవై రెండేళ్లొచ్చేయి. యమ్మెస్సీ అయింది. ఇంకా చదువుకుంటాను. అప్పుడే పెళ్లొద్దంటుందేమిటో!"

"కారణం తెలుసా?"

"మూర్ఖత్వం అనిపిస్తుంది"

"కాదు, మనం పెరిగిన ప్రపంచం, మనం నమ్మిన సామాజిక విలువలు వేరు. ఇప్పుడు శుభ చూస్తున్న ప్రపంచం తీరువేరు. దాంపత్య జీవితం ఆనందంగా వుండాలంటే చదువు, సంస్కారం, సంపాదన, స్వాతంత్ర్యం అన్యోన్యత-ఇవన్నీ అవసరమే. ఏవిధమైన అభిప్రాయ భేదాలొచ్చినా, అభిమానం చంపుకుని భార్య కానీ భర్త కానీ సమాధానపడరు. దాంతో దాంపత్య జీవితమో విషమ సమస్యయిపోతుంది."

"ఊరుకోండి. మీరు మరీను. ఈ దిక్కుమాలిన సినీమాలు చూసి చూసి...."

"ఈ కథలు సినీమాలు ఈనాటి సామాజిక వ్యవస్థకు ప్రతిబింబాలు. కొంత అతిశయోక్తి వుండొచ్చునుకో. అలాంటి పరిస్థితు లెదుర్కోవల్సివస్తే దానిక్కావల్సిన ఆత్మవిశ్వాసం, స్వతంత్ర ధన సంపాదన, ప్రపంచానుభవం కావాలన్న వుద్దేశంతో వాళ్ల చదువు ఉద్యోగం సంగతి ముందు చూసుకుని తర్వాతే పెళ్లి సంగతి ఆలోచించుకోవాలంటారు. మొగపిల్లల్ని పట్టే ఆడపిల్లలూను."

"అన్నీ అనుకూలిస్తే అదృష్టమే, ఇవేగొంతెమ్మ కోరికలై, అవితీరక, విసుగెత్తి, వయస్సు ముదిరి "నాకుపెళ్లేవొద్దు" అంటున్న ఆడపిల్లలు కనబడుతున్నారు. ఆ భయంతోనే పెళ్లో పెళ్లో అని గొంతు చించుకుంటాను."

"పుట్టిన ప్రతి ఆడపిల్లకీ పిల్లల్ని కనిపెంచాలన్న కోరిక సహజమనీ, అందుకు మొగుడు కావాలి కనక పెళ్లి చేసుకోవాలనీయిన్నాళ్లూ మన అభిప్రాయం. అవునా?" అడిగేను.

"అదేమిటి! ఇప్పుడు కాదంటారా!" అంది ఆశ్చర్యంగా.

"అవునో కాదో, కాకపోతే మరేమిటో నిర్ణయించవల్సింది కాలమేమో!" అన్నాను, మొన్న మీటింగులో విన్నమాటలు నెమరువేసుకుంటూ.

ఇంతలోకే 'హియర్ హియర్' అన్న శుభ గొంతుతో పాటు తప్పట్లు, పకపకలు వినబడగానే మా ఆవిడ లేచి వెళ్లి డాబా గుమ్మంలో నిలబడింది. నేనూ నెమ్మదిగా లేచి మా ఆవిడ పక్కనే నిలబడి కిందకి చూశాను. కరెంటు పోయినట్టుంది. లోపల లైట్లు లేవు. నైట్‌క్వీన్ పందిరి పక్కన మెట్ల ముందు ఆరుబయట వెన్నెల్లో చాప పరుచుకుని కూర్చున్న మధు, జానకి, శుభ కనబడ్డారు. అంతకంటే ఆశ్చర్యమేమిటంటే మా అమ్మ నెమ్మదిగా మెట్లెక్కుతూ కనబడింది.

"చదువుకున్న ఆడపిల్లలకిప్పుడు పవిత్రమైన వివాహబంధంలో విశ్వాసం లేకపోలేదు. మొగపిల్లల దురంతాలు, దురాశలు కారణంగా ఆడపిల్లలు వాళ్ల భద్రతను గురించి కూడా జాగ్రత్తగా ఆలోచించుకుంటున్నారు. అది సహజం. ఒప్పుగుంటున్నాను" అంది మా అమ్మ.

"అది చెప్పడానికి నువ్వు పైకి రావాలా!" అన్నాను. ఆవిడకసలే కాళ్ల నొప్పులు.

"అందుక్కాదు వొస్తున్నది. నీ దవడ బద్దలు కొట్టడానికి."

"నువ్వు కొడతావా?"

"నీ పెళ్లానికి చేతకాదు కనుక."

"పోనీ నేనే కిందకొస్తాను. ఇంతకీ ఏమన్నానని అంత కోపం?"

"ఈ సృష్టి మూలం స్త్రీ. మాతృత్వానికి దూరమైన స్త్రీ జీవితానికి పరిపూర్ణత లేదు. నా మాటల్లో నమ్మకం లేకపోతే నీ పెళ్లాన్ని అడిగి తెలుసుకో. పిల్లల్ని కనడానికి మొగుడే కావాలా అన్న సందేహం, నివృత్తి చేసేది, ఆ విషయం నిర్ణయించేది కాలం కాదు: మనం మృగాలం కామూ మనుషులం అన్న జ్ఞానం" అంది.

లైట్లు వెలిగేయి. కరెంటొచ్చినట్టుంది. ఆమె మెట్లు దిగి పిల్లల వెనక్కాలే లోపలికెళ్లింది. తలుపులు మూసుకున్నాయి. మళ్లీ మా చీకట్లో మేమిద్దరం మిగిలేం.

** ఆంధ్రభూమి, నవంబరు 1998*